

ку узагальнених комунікативних умінь. Результати діагностики респондента заносяться в табл. 2.

Таблиця 2

Рівні розвитку комунікативних умінь респондента

Уміння	Середня оцінка прояву	Коефіцієнт розвитку	Рівень розвитку комунікативних умінь

На основі отриманих кількісних показників визначаємо якісний показник розвитку комунікативних умінь.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що підготовка майбутніх рекламистів до професійної риторичної комунікації в навчальному процесі вищої школи має бути спрямована на формування вищезазначеної системи узагальнених комунікативних умінь, діагностика рівня розвитку яких можлива за допомогою представленого критеріально-ціннісного підходу.

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности / К.А. Абульханова-Славская. – М. : Наука, 1980. – 336 с.
2. Грейліх О.О. Підготовка майбутніх вчителів до міжособистісної професійної взаємодії : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / О.О. Грейліх. – К., 2000. – 19 с.
3. Кришемінська Л.Д. Етика ділових відносин у торгівлі / Л.Д. Кришемінська. – К., 1995.
4. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. / В.І. Лозова, Г.В. Троцько ; Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди. – 2-ге вид., випр. і доп. – Х. : ОВС, 2002. – 400 с.

ГУСЕЛЬНИКОВА С.В.

**ГОТОВНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ
ДО ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОГО МЕТОДУ
В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ
НА НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ**

Світова глобалізація й інтеграція України до міжнародного освітнього простору, входження вищих навчальних закладів України до міжнародних проектів та організацій визначили необхідність реформування вищої школи й нового підходу до розуміння освітньої парадигми. Однією з умов проведення реформ у вищій школі є відбір актуальних освітніх технологій, що мають сприяти підготовці конкурентоспроможних, кваліфікованих фахівців, здатних до творчого розв'язання професійних і соціокультурних завдань, саморозвитку й самовираження, готових до непередбачуваних життєвих ситуацій [2].

Успішне застосування освітніх технологій передбачає готовність викладачів до використання методів їх реалізації у своїй професійній діяльності.

Так, останнім часом серед педагогічних методів, актуальних для підготовки майбутніх фахівців в умовах сьогодення, вітчизняні та зарубіжні науковці виділяють метод проекту (Ф. Бег'юлі, Л. Ващенко, І. Єрмаков, М. Кларин, С. Кримський, Г. Ларавчук, А. Моїсеєв, П. Мудров, Є. Полат, О. Пометун, Т. Сисоєва, С. Супрун, У. Чартерс, М. Ярмаченко). І. Деркач, О. Краснова розкривають проблему підготовки майбутніх викладачів та магістрантів – філологів до його використання в навчально-виховному процесі на мовних спеціальностях. Сутність застосування проектного методу також представлена в працях, присвячених середній ланці освіти (М. Бершадський, Г. Голуб, О. Дуднік, Т. Душеїна, О. Євстифєєва, В. Жинжило, І. Жуковський, Н. Іванова, Г. Кравчук, Л. Левчук, І. Осмолівська, М. Павлова О. Чуракова).

На жаль, на сьогодні, недостатньо висвітленою є проблема використання проектного методу в процесі вивчення іноземної мови з метою підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей до міжкультурного іншомовного спілкування (І. Соколова), поза увагою науковців залишилась готовність викладачів іноземних мов у вищих навчальних закладах до використання цього методу саме на немовних спеціальностях.

Мета статті полягає в розкритті готовності викладачів ВНЗ до використання проектного методу в процесі викладання іноземних мов з метою підготовки майбутніх фахівців до міжкультурного іншомовного спілкування на немовних спеціальностях.

Проектний метод (метод проекту) був запропонований майже одночасно американцями Дж. Дьюї та В. Кілпатріком і росіянином С.Т. Швацьким на початку ХХ ст. Його сутність полягає в організації освітнього процесу на основі активності та зацікавленості учнів в отриманні знань і їх використанні на практиці [1, с. 86].

В Європі та Америці метод проекту активно використовувався педагогами протягом усього століття і є невід'ємною частиною навчально-виховного процесу. У вітчизняній педагогіці він не був широко популярним через певні соціально-політичні реалії тих часів. У зв'язку із цим відбулася трансформація розуміння проектного методу, що зумовило різні підходи до визначення його сутності серед вітчизняних педагогів. Так, проектний метод розглядають як цільовий навчально-виховний процес (П. Мудров), метод організації навчально-виховного процесу (метод планування) (М. Кларин), засіб організації педагогічного процесу (Т. Супрун), систему навчання (М. Ярмаченко), педагогічну технологію (С. Сисоєва, І. Єрмаков та ін.).

Аналіз сутності проектного методу неможливий без дослідження сутності самого поняття “проект”. Так, співавтор методу – В. Кілпатрік розглядає проект як роботу, що має цільове спрямування, а енциклопедичні словники визначають його як задум, план, прототип чи прообраз об'єкта чи стану [3; 4].

У педагогіці науковці розглядають проект як форму організації цілеспрямованої освітньої діяльності (освітнього середовища), обмеженої про-

міжком часу, визначеною метою на основі інтересу учасників проекту (Ф. Бег'юлі, Л. Ващенко, С. Кримський, А. Моїсеєв, Є. Полат, О. Пометун). Важливою є можливість практичного застосування отриманих теоретичних знань під час реалізації проекту в умовах, які максимально наближені чи імітують реальні.

Так, Т. Блур та М.Дж. Сент-Джон розрізняють декілька типів проектів в умовах освітнього середовища:

- 1) груповий проект;
- 2) міні-дослідження (анкетування або співбесіда);
- 3) проект-аналіз літературних джерел.

Г.Т. Ларавчук наголошує, що успіх реалізації проекту в навчально-виховному процесі ґрунтується на використанні основних дидактичних принципів: взаємозв'язку навчання, виховання й розвитку; принцип гуманізації; принцип науковості; принцип мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів; принцип активності, свідомості та самостійності учнів.

Використання проекту в навчально-виховному процесі передбачає чотири етапи: початковий (підготовчий), етап розробки (планування), етап реалізації (презентації), завершення проекту (обговорення й оцінювання) (О.В. Дудник, Г.Т. Ларавчук).

Крім того, І.О. Деркач пропонує типологію проектів за такими типологічними ознаками:

- домінуюча діяльність – дослідна, пошукова, творча, рольова, практико-орієнтована, ознайомчо-орієнтована;
- предметно-змістова сфера – моно-проект; міжпредметний проект;
- характер координації проекту: безпосередній, прихований;
- характер контактів (учасники – представники одного закладу, міста, регіону, країни тощо);
- кількість учасників проекту;
- тривалість проекту [5].

Використання проектного методу у викладанні іноземних мов було зумовлено необхідністю інтенсифікації навчально-виховного процесу та наближення його до реальних умов міжкультурного іншомовного спілкування наприкінці ХХ ст. Таким чином, метод рольової гри в навчанні іноземних мов поступився методу проекту.

К. Вудвард та Ч. Річардс запропонували різні способи реалізації методу проекту у викладанні іноземних мов. Лінійний спосіб реалізації проекту передбачає використання вже набутих мовленнєвих умінь і навичок (К. Вудвард). Інтегративний – створює умови для формування умінь і навичок під час проекту (Ч. Річардс).

Питання готовності викладачів вищих навчальних закладів до використання проектного методу в процесі викладання іноземних мов на немовних спеціальностях є частково вирішеним, оскільки під час навчання на філологічному факультеті вони вивчали основні дидактичні принципи, теоретично знайомилися із самим методом проекту, його сутністю, етапами

та умовами успішної реалізації. Майбутні викладачі іноземних мов здебільшого є багаторазовими учасниками навчальних проєктів, оскільки цей метод є провідним при оволодінні міжкультурними іншомовними вміннями та навичками. Але їх професійна діяльність на немовних факультетах передбачає ряд умов для використання цього методу:

По-перше, виконання проєкту передбачає розв'язання цікавих завдань, безпосередньо пов'язаних з реальним життям (О.В. Дудник). Оскільки коло інтересів студентів немовних спеціальностей у більшості випадків пов'язано з їх майбутньою професією, то викладач має бути ознайомленим з колом питань у цій галузі, володіти соціокультурними та фаховими знаннями в цій галузі, бути завжди готовим до самоосвіти та розширення кола своїх інтересів.

По-друге, тема навчального проєкту має відповідати навчальним програмам та державним освітнім стандартам. Оскільки навчальні проєкти в процесі вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях доцільні міжпредметні, то їх тематика має відповідати тематиці навчальної програми фахових предметів. Наприклад, доречно розробити проєкт судового засідання в міжнародному суді для студентів юридичного факультету, а для студентів дизайнерського профілю запропонувати презентацію архітектурної композиції для іноземних замовників. Тому для викладача іноземної мови дуже важливо орієнтуватися в тематиці фахових предметів за спеціальностями та вміти співвідносити їх з тематикою свого предмета.

По-третє, готовність викладача передбачає вміння спиратися на життєвий досвід, власний і студентів, вміння передбачити ступінь самостійної роботи кожного з учасників проєкту, їх взаємодії, організувати процес відповідно до інтересів, особистих умінь і навичок учасників, доречно і якісно корегувати хід проєкту та визначати критерії його оцінювання.

Крім того, викладач має бути самодостатньою особистістю, готовою до непередбачуваних ситуацій та результатів проєкту, вміти об'єктивно оцінювати результати роботи студентів. Ще одним важливим фактором успішної реалізації проєкту є взаєморозуміння й взаємоповага між учасниками проєкту та викладачем. Оскільки одним з головних завдань навчального проєкту є створення чи максимальне наближення до реальних умов, то в процесі роботи над проєктом може виникнути низка незапланованих питань і ситуацій. Оскільки викладач іноземної мови не є профільним фахівцем у колі професійних інтересів своїх студентів, він має відчувати розуміння й повагу студентів, щоб не боятися “опинитися в калюжі”.

Отже, успішне використання методу проєкту в процесі вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях передбачає готовність як студентів (володіння лексичним, теоретичним, граматичним матеріалом, формування комунікативних іншомовних і міжкультурних навичок), так і викладача (володіння психолого-педагогічними навичками, наявність професійних та особистих якостей)

Висновки. Аналіз досліджень показав, що метод проєкту як освітньої технології є вивченим на сьогодні у сфері середньої та вищої освіти. Однак

його використання в процесі викладання іноземних мов на немовних спеціальностях представлено лише на прикладі спеціальностей філологічного та економічного профілю. Проблема готовності викладачів вищих навчальних закладів до використання проектного методу в процесі викладання іноземних мов з метою підготовки майбутніх фахівців до міжкультурного іншомовного спілкування на немовних спеціальностях залишилась поза увагою дослідників.

У процесі підготовки статті було визначено лише часткову готовність викладачів до використання проектного методу під час викладання іноземних мов на немовних спеціальностях і наведено перелік необхідних для цього умов.

Література

1. Джонсон Дж.К. Методи проектування / Дж.К. Джонсон. – М., 1986. – С. 86.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.rehab.org.ua/ukrainian/logop/erm>.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bse.sci-lib.com/>.
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mavicanet.ru>.
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bse.sci-lib.com/>.
6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mavicanet.ru>.

ЗІНЧЕНКО В.О.

МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ефективність успішної професійної реалізації випускників вищої школи залежить не тільки від якості набутих спеціальних знань та вмінь в обраній сфері діяльності, а й можливості застосовувати ці знання та вміння, взаємодіяти з оточенням у спільній роботі, швидко реагувати на зміни в суспільстві, економіці, виробництві, законодавстві, своєчасно підвищувати свою кваліфікацію та розвивати особистісні якості. Організація у вищому навчальному закладі навчального процесу, спрямованого на формування цих якостей сучасного фахівця, на сучасному етапі не може відбуватися без створення у ВНЗ власної системи управління якістю. Проте вищі України недостатньо активно включаються в процес розробки таких систем управління, а відстежують лише якість кінцевих результатів освітнього процесу, що не дає можливості враховувати весь комплекс чинників, які впливають на рівень якості підготовки фахівців, ефективно управляти якістю навчального процесу.

Проблема якості освіти активно обговорюється науковою спільнотою останні десятиріччя. порушуються питання визначення внутрішніх та зовнішніх чинників, а також рівня їх впливу на якість підготовки фахівців (Г. Бордовський, І. Булах, І. Вакарчук, К. Левківський, О. Новиков, М. Поташик, Н. Селезньова); необхідності стандартизації підготовки за певними